

Republika Srbija
Tužilaštvo za ratne zločine

IZLAGANJE TUŽIOCA ZA RATNE ZLOČINE VLADIMIRA VUKČEVIĆA

Beograd, 15. decembar 2009.

KONFERENCIJA "SAMOSTALNOST I IZAZOVI U RADU MEĐUNARODNOG KRIVIČNOG TRIBUNALA ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU" (UDRUŽENJE TUŽILACA SRBIJE I MISIJA OEBS-a U SRBIJI)

Poštovane kolege, uvažene dame i gospodo,

Predstavlja mi veliko zadovoljstvo i čast što se među nama ovde, danas nalazi naš uvaženi kolega gospodin Serž Bramerc. Znamo ga svi kao Glavnog haškog tužioca, ali ja ovde želim da naglasim da je to čovek koji je svoju briljantnu karijeru počeo kao profesor prava na Univerzitetu u Liježu. Tada se bavio teoretski globalnim terorizmom, organizovanim kriminalom i korupcijom. Naš kolega, državni tužilac, postao je pre 12 godina, da bi potom u Pravosudnom komitetu Evropske komisije vodio istrage u slučajevima korupcije i trgovine ljudima u centralnoj Evropi i na Balkanu. Rekli su mi za njega, dok ga još nisam upoznao, da je sposoban pravnik koji je profesionalizam uvek stavljao iznad politike. U to sam imao priliku i čast da se i lično uverim. Rekli su mi još nešto veoma važno: da, ukoliko u slučaju Srbije primeni diplomatsku uzdržanost kao prilikom istrage o okolnostima koje su dovele do smrti bivšeg libanskog premijera, mogao bi da poraste manevarski prostor evropske politike prema Balkanu. I u to sam se, čini mi se, na zadovoljstvo svih nas u Srbiji, lično uverio.

Procesuiranje ratnih zločina je posao generacija - to dokazuju svi do sada poznati procesi, od Nirnberga, preko Tokija, do Haga, kao i iskustva svih nacionalnih sudova. Sve to čini deo bogatog pravnog nasleđa iz kojeg i moj tim i ja crpimo iskustvo i veru.

Želim ovde, u tom kontekstu, da Vas podsetim na činjenicu da su vlasti u Srbiji 1992. godine osudile Savet bezbednosti kada je ustanovljavao Haški tribunal, a par godina

kasnije, u Dejtonu, sam Slobodan Milošević je prihvatio saradnju sa tim sudom pa su pripadnici MUP-a Srbije 2. marta 1996, uhapsili Dražena Erdemovića i on je predat Hagu. Optužnica je Erdemovića teretila za ubijanje nenaoružanih bosanskih Muslimana na poljoprivrednom dobru u Pilici kraj Srebrenice. Osuđen je na pet godina zatvora za kršenje zakona i običaja ratovanja.

Mi smo u Srbiji, u vreme kada je Erdemović otišao u Hag, zatvarali oči pred tim užasom u Potočarima, negirali i poricali i sve druge ratne zločine koji su činjeni u ime srpskog naroda, da bi skoro deceniju kasnije, pravnosnažno bio okončan predmet „Škorpioni“ u Beogradu.

Jedan diplomata mi je u Evropskom parlamentu ne tako davno rekao: „Prestanite da preskačete tela žrtava, počnite da ih sahranjujete“! I zaista, pod uticajem Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju, u Srbiji je počela da jača vladavina prava, a nacionalno pravosuđe je dobilo podsticaj da procesuiratne zločine i da povede društvo putem pomirenja. Haški tribunal je, naročito u početku svog mandata, zaista doprineo jačanju kapaciteta Srbije da procesuiratne zločine i učetvovao u stvaranju političkog prostora za Srbiju da se nosi sa teretom ratnih zločina.

Kada je demokratska vlast, 2000.-te, otvorila prostor za mogućnost da se sa njima institucionalno suočimo, ja sam oformio predmet „Sjeverin“ i zastupao optužnicu pred sudskim većem kojim je tada predsedavala danas „prva sudija Srbije“ - gospođa Nata Mesarović. Presudila je počiniocima maksimalnim kaznama zatvora, među njima je bio i Milan Lukić, koji će potom biti uhapšen u Argentini i osuđen u Hagu za zločine u Višegradu.

Mi smo u Tužilaštvu, novembra 2003. godine, neposredno nakon osnivanja, uspostavili profesionalnu saradnju sa kancelarijom Tužilaštva Haškog tribunala. Upravo zato što dva tužilaštva imaju isti cilj: progon počinitelaca krivičnih dela ratnih zločina, razmenu podataka, dokumentacije, često i iskaza svedoka do kojih dođu u svojim istragama.

To je urodilo pozitivnim rezultatima ne samo u krivičnom progonu lica za koja su predmeti prvobitno dostavljeni već je ta saradnja omogućila da našim daljim radom otkrivamo i procesuiramo i druge nove izvršioce ratnih zločina u konkretnim predmetima, kao što je to bio slučaj u „Ovčari“, „Zvorniku“, „Škorpionima“ i u drugim.

Kroz međusobnu saradnju, u Srbiji su nastavljena i intenzivirana suđenja za ratne zločine. U tom procesu, kroz individualizaciju odgovornosti, društvo je prepoznalo i kaznilo aktere ratnih zločina – upravo je prošle nedelje izrečena kazna kojom statistika dosadašnjeg rada pokazala sledeće brojke: za ratne zločine optuženo je 112

lica, osuđeno 41, na ukupno 595 godina zatvora!

Prošle nedelje smo takođe bili u prilici da čujemo poslednje rezultate istraživanja javnog mnjenja u Srbiji i oni su nam dali podstrek da nastavimo sa svojim radom, jer smo stekli poverenje i priznanje građana ove zemlje. Još je, međutim, značajnije ovde istaći da gotovo polovina građana Srbije smatra da treba nastaviti suđenja za ratne zločine u Srbiji kada Haški tribunal prestane sa radom. Pred nama je i zato još mnogo posla, koji će nam olakšati činjenica da je srpsko pravosuđe u potpunosti doseglo sve standarde koji omogućavaju transfer „haških predmeta“.

Saradnja sa Međunarodnim krivičnim tribunalom za bivšu Jugoslaviju je ključna tema Srbije. Na pitanju saradnje i odnosa prema tom sudu prelama se odnos Srbije prema sopstvenoj prošlosti, ali i evropskoj budućnosti, a naše optužnice su inspirisale srpsko društvo da „diskutuje o zločinima“.

Svi u regionu moramo da budemo svesni naše odgovornosti prema žrtvama i njihovim porodicama. Ona je zakonska, ali i moralna. Srbija je zemlja u kojoj nema mesta za ratne zločince. Zahvaljujući u velikoj meri našim aktivnostima, demokratska Srbija prepoznala je zločine Ratka Mladića, jasno ih je definisala, ali je i dalje, na žalost, u velikoj meri protiv njegovog izručenja Tribunalu. Pitam se gde je greška? Poces koji se vode u Ustaničkoj ulici u Beogradu, jasna su poruka i žrtvama i počinocima: Srbija je zemlja u kojoj su zakon i pravda pravilo, a poštovanje dostojanstva žrtava princip.

TUŽILAC ZA RATNE ZLOČINE

Vladimir Vukčević